

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Laetitiae Perfectae Artificium In Conscientiae Recta Efformatione
inuentum, & per Adventuales Conciones expositum ac demonstratum

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1667

§. V. Alios esse Conscientiae aculeos naturales, alios supernaturales;
rursus alios veros immissos à Deo & Conscientiâ, alios à Daemone.
Quomodo discernantur. Denique quid agendum sit animae, his ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11367

verecundiâ inustus est corpori dolor; & sic tandem pacata sunt omnia; & animo bene est, nec corpori est incommodè.

*pudore
ortus, cum
respiciat
peccator.*

33. Neque verò credo necessarium, vt hunc quem Conscientia seruat agendi modum & ordinem, fusiùs comprobem; experientia enim clara est, & ratio manifesta. Cùm enim præcipuus, quem Deus sibi præscriptum habet, finis sit, non adeo peccatorem Conscientiæ admotis stimulis cruciando castigare, quàm corripere & ad officium reducere; sanè si peccator ictus sapiat, eumque sceleris commissi pœniteat, non est quòd intentâ manu feriat, aut quod per Conscientiæ tormina, nouam quotidie carnicinam moliatur. Redit animo pax, vbi reditur ad officium; ipse animus sibi redditur, vbi quod debetur, redditur Deo. Ita sanè testatur apud Isaiam Deus ipse. Iras se tandem positurum pollicetur. *Non enim in sempiternum litigabo, neque vsque ad finem irascer?* *vias eius vidi & sanauit eum; & reddidi consolationes ipsi.* Agnosce artes te per Conscientiæ stimulos corripientis Dei, quisquis es mortalis; & inter angores animi quibus nunc ingemiscis, *Misericordias Domini in æternum cantabis.*

*Isai. 57.
v. 16. & 18.*

§. V.

Alios esse Conscientiæ aculeos naturales, alios supernaturales; rursus alios veros, immisos à Deo & Conscientiâ, alios à Demone. Quomodo discernantur. Denique quid agendum sit animæ his stimulis exercitæ.

34. **P**Auca tamen adhuc subnectenda sunt, vt aculeorum à Conscientiâ ingestorum natura penitus exponatur.
35. Ac *primò* istud reticendum non est, quòd quamuis ingentem animo commissi sceleris dolorem perferentiscas, eumque aculeis suis Conscientia inusserit, non tamen semper supernaturalem esse sensum illum: & quamuis te facti pœniteat, scelusque præteritum detesteris, non tamen eam esse semper detestationem quæ veniam delicti impetret, amissamque cum Deo amicitiam reconciliet: habet enim etiam ex naturæ visceribus depromptos aculeos Conscientia. Tunc quidem supernaturalis ordinis sunt hi stimuli, doloremque qui super naturæ vires sit eliciunt, cùm

*Dolor qui
ex natura
rationibus
elicitur,
naturalis
est.*

ex

ex Diuinitatis offensæ Majestate, Auctoritate, aut Bonitate, dolendi causâ elicitur, aut saltem iis ex rationibus quas fide attingimus, vti lufius Tract. 12. 13. 14. Explicabimus. At vero quid si doleas aut ob vitium corpori illatum, aut ob infamiam apud homines subeundam, aut ob dignitatis amittendæ discrimen, aut ob opum euertendarum periculum, totusque hisce de causis abeas in lachrymas? Certè naturalis hic dolor est, quem per rationes tantum naturæ rationique consonas elicit Conscientia, atque adeo inhabilis omnino cui aut peccatorum relaxatio, aut alia quæ supra naturam sit, gratia tribuatur. Non tamen malus hic est dolor; quinimò ad supernaturalem physicè disponit peccatorem. Supernaturalis tamen fiet, si pœnas illas, quasi iuste à Deo per te offenso inflictas, æquo submissoque animo excipias; & sic, non tam naturæ sese vindicantis, quàm Dei per naturam te castigantis agnoscas manum. Atque hæc est praxis, quâ cuncta quæ naturâ patimur mala, ad supernaturalem ordinem possumus euehere, iisque tolerandis supernaturalia præmia promereri.

Illi non datur condonatio peccatorum.

Potest fieri supernaturalis.

Si statim peccato aculei nimis sint, à Demone sunt plerumque.

Quando sint nimij à peccato exsurgentes stimuli, declaratur.

Secundò, si postquam commisso sceleri constitutum est non inhærere, nihilominus ingentes admodum, quique præter mo-rem sint, aut quam par est diuturniores, doloris stimulos persentiscis, hoc tibi certum sit non eos tibi per Conscientiam à Deo immitti; sed vel ab insitâ animo superbiâ, per quam tibi, nescio quam constantiam virtutemque arrogabas, aut nescio quid de nobilitate animi & corporis promittebas, sic vt tam pudendo crimini non videreris obnoxius; vel certè Dæmonis artificio tempestas tanta excitatur. Uti enim scrupulis, homines etiam sanctitate conspicuos aggreditur, & per falsas scelerum imagines iis illudit, sic vt peccata esse suspicentur, vbi peccata non sunt: ita & apud eos qui sese fortè, aut prudentes, scelere aliquo contaminauère, à quo se tamen breui per pœnitentiam, nisi mora iniiciatur, sunt extricaturi; apud hos, inquam, mirâ arte crimen exaggerat, indignitatem rei in immensum eleuat, vt sic dolore immodico mentem excruciet, & tandem etiam penitus labefaciat & conuellat.

Tum autem absque vllâ dubitatione, certissimoque scias immodicum dolorem esse, & à Dæmone suggeri; cum vel minimam veniæ desperationem, aut certè magnam consequendæ difficultatem

36.

37.

tem

rem obuoluit. Illud enim nouimus indubitatum esse, Deum sibi non aduersari, neque quidquam agere quod hominem à se auertat. Atque aded, aculeos qui sese eò extendunt, vt Diuinæ Misericordiæ labem inferant & conuitium, non nisi inueterati hostis, Dæmonis inquam, seditiosas voces esse, nimis est manifestum, quàm vt pluribus indiciis tam clara fraus debeat comprobari. Detexit hanc Dæmonis technam D. Ignatius in aureo Exercitiorum libello. *Si per discursum mentis, inquit, aliquid offertur vel sequitur quod ex se malum sit; vel auocet à bono; vel ad minus bonum impellat quàm anima prius querendo sequi decreuisset; vel animam ipsam defatiget, angat, ac perturbet, sublatâ que prius aderat quiete, pace & tranquillitate; euidenter tunc exit indicium, auctorem esse cognitionis eiusmodi spiritum malignum, utpotè utilitati nostræ semper aduersantem.* Ita ille.

D. Ignat.
in Exer.
Reg. 5. in-
ter priores
de discern.
Spiritu.

38.

Quapropter etiam admodum mihi suspecti sunt proborum hominum vehementes nimium motus, exorbitantesque angores animi, qui peccatis leuioribus & venialibus, ab iis etiam per imprudentiam commissis, nonnumquam superueniunt; quamuis ob Numinis à se tenerrimè dilecti offensam crucientur. Suspectus, inquam, hic dolor est, quia nimius. Nimium autem tunc esse scies euidenter, cum tædium quoddam infirmitatis humanæ ingerit; cum solitas preces interpellat, sacram Synaxim impedit, Exomologesim perturbat, aliaque religionis exercitia terrica reddit & odiosa ex hoc capite, quod numquam ea sine culpis venialibus detur peragere. Nimius, inquam, hic est dolor, & qui sine dubio à Dæmone ingeritur: ii enim qui à Deo sunt Conscientiæ aculei, quamuis fastidium detestationemque peccati etiam venialibus excitent; tamen & animos subdunt, & remedia suggerunt, quibus errores commissi superentur: inter quæ cum præcipua sint oratio, Sacramentorum usus, cum Deo commercium, & solita muneris sui statûsque quem quisque obtinet exercitia; ad hæc sedulo accurateque exhibenda animos viresque dant, quæ à Deo sunt, suggestiones. Commodum id me rursus docet Ignatius.

Suspectus
est nimius
angor ani-
mi ab pec-
cata venia-
lia.

Quis sit ni-
mius, & à
Dæmone.

Angor bo-
nus semper
est cum fi-
ducia.

Ibid. Reg.

Spiritus, inquit, bono proprium consuetumque est, rectè agentibus animum ac vires reddere, consolari, deuotionis lacrymas cedere, illustrare mentem, & tranquillitatem dare; sublatâs obstaculis omnibus; vt expeditius alacriusque per opera bona semper ultra tendant. Vbi contra, inquit: Hominiibus qui se à vitiis & peccatis purgandos curant

R r

solicite,

Qui à Dæ-
mone est,
animos de-
jicit.

sollicitè, & in obsequii Divini studio magis ac magis indies promo-
uent, immittit spiritus malignus molestias, scrupulos, tristitias, ra-
tiones falsas, & alias id genus perturbationes, quibus profectum illum
impediat. Et ita nonnumquam impedit, vt defectionem persua-
deat. Sic vidcas nonnullos deceptos adeò, vt non tantùm solita
pietatis exercitia prorsus omittant, ne iis exhibendis veniali se
peccato contaminent; sed vt abjectis animis, ne propositum
quidem firmare audeant vitandi peccata venialia, quasi ea de-
creta omninò frustranea essent; imò etiam mala, ob assiduum ex
infirmirate humanâ relapsûs periculum. Quæ quidem omnia,
manifesta terriculamenta sunt Diaboli: atque adeò aculei qui
eiusmodi suggestionibus armantur, contemnendi prorsus sunt;
dolorique quantumvis videatur sanctus, qui in tam infelices
fese protendit propagines, magna imprimis adhibenda est
moderatio, ne in labruscas tandem degeneret & fructus ama-
rissimos, dum sanctitatis specie, vuas promittit, & vina me-
racissima.

Memoria
peccatorum
condemna-
rum qua
mentē tur-
bat, à Dæ-
mone est.

Tertiò. Quòd si autem pœnitentiâ jam peractâ, peccatisque
Exomologesi seriâ expiatis, rursus præteritorum scelerum me-
moria subeat, & aut prioribus dum adhuc eras sceleris reus, aut
etiam majoribus Conscientiæ stimulis vrgearis, sic vt de expiatio-
ne gratiâque à Deo factâ ambigere, nouamque incipias Con-
fessionem moliri, præsertim si cogitationes eiusmodi magnam ex-
citant tempestatem: ne quæras quis aculeorum eiusmodi auctor
sit; manibus tenetur Dæmon.

39.

Ad quos a-
ctus excites
memoria
veterum
peccatorum
qua à Deo
est.

Longè enim alia est, quæ à Deo oritur, præteritorum scelerum
quorum facta est gratia, recordatio. Reminiscuntur, fateor, pec-
catorum veterum Sancti, sed placidè. Recordantur enim *Primò*,
vt ea rursus detestentur, sed animo prorsus tranquillo. *Deinde*,
vt grates immensas agant olim offenso Numini, ob gratiam sce-
lerum sibi tam benignè præstitam. *Tertiò*, vt ingentem in se fi-
duciam excitent, fidantque non defuturum sibi Dei patrocini-
um bona volentibus & benè etiam pro virili agentibus, cum tam
propitium sibi Numen, etiam dum hostes essent & rebelles, sint
experti. *Quartò*, recordantur scelerum, vt antea actæ vitæ memo-
ria, præsentis exemplum sit, & præcautio, ne in eadem posthac
incidant discrimina, quæ tam feliciter euasere. *Quintò* denique
vt in amorem inardescant tam boni Dei & sibi tam benigni,
offen-

40.

offensasque prateritas majori obsequio, & amoris noui impendio studeant compensare. Hæc sunt quæ mentibus ingerit prateritorum, dum à Deo est, scelerum recordatio. Tranquilla est, serena est, sancta est; & Cælum vnde delapsa est redolet.

41. Vbi ex aduerso turbulenta illa anteaactæ, & jam expiatæ vitæ memoria, natiuum solum spirat vnde exorta est; Infernum dico, *terram miserie & tenebrarum, vbi umbra mortis, & nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.* Quid autem ex tali regione adferri possit, nisi quod turbidum sit, inordinatum, & turbulentum? Atqui vt rectè Sacræ paginæ, *non in commotione Dominus, non in ventorum turbine, non in flammis vsquequaque diffusis Eliæ apparuit Deus, sed in sibilo aure tenuis.* Placidus est genius Dei; & vbi placidè agitur, neque exercentur odia, serenum spirat. Hæc quoque D. Ignatii est obseruatio. *Eorum, inquit, qui promouent in bono salutis, animis se insinuat vterque spiritus diuerso modo. Bonus quidem leniter, placidè, ac suauiter, sicut aque stilla in spongiam illabens; malus vero duriter, implacidè, & violenter, cum strepitu quodam, sicut imber decidens in petram.* Non sufficit nempe seditioso Dæmoni, strepitu & tumultu cælos complessè, nisi & terram inuoluat turbine: neque sat magnum lapsu suo fragorem è cælo dejectus excitasset, nisi & mentibus innocentissimis durus allaberetur hospes, pacemque suam dum non potest consequi, alienam interturbaret; semper sibi similis, semper turbulentus. Et hæc quidem variorum spirituum, seu aculeorum est natura.

42. Quarto igitur. Si post grauià à te commissà scelera, nullâ tam prostitutæ vitæ pœnitentiâ tangeris, nec vllos à Conscientiâ tibi stimulos admoueri persentiscis, non est quòd te palpem: timeo certè ne conclamata sit res. Actum est de vitâ, dum malum ita increbuit, vt & vim morbi æger non sentiat, & Medicus ipse adhibere medicinam præ desperatione aut tœdio deditur. Ne tibi ablandire quisquis tibi criminis conscius es, & tamen agis bellè & hilariter. Non te admordet scelerum Conscientia, quòd jam te deseruerit forsàn Deus. Neque vicarias Dei partes agit Conscientia, vbi medicinam omnem subtrahit, pertinaciâ nimiam defessum Numen. Quid de te statuerit, equidem nescio: istud scio, pertentari nonnumquam Dei patientiam,

Probatum
vtraque
de conscientia.

Qui dum
peruersè
vult
stimulos Con-
scientia non
sentit, ti-
mendū est
ne sit desor-
tus à Deo.

tiam, & vt sic dicam, superari peccatoris contumaciâ; medicamque manum prorsus subtrahi, dum beneuolam peccator pertinaciter aspernatur. Genium suum disertè apud Ieremiam exponit Deus ipse. *Curauimus Babylonem, & non est curata. Derelin-* Ier. 51. v. 9.
quamus eam, & eamus unusquisque in terram suam: quoniam peruenit usque ad cœlos iudicium eius, & eleuatum est usque ad nubes.
 Silet itaque nunc Conscientia, ideò quòd causa ad tribunal supremum Dei retracta jam sit. Domesticum tribunal fileat, nam peruenit usque ad cœlos iudicium eius, neque à subalterno Iudice quidquam in terrâ mouetur, quia eleuatum est usque ad nubes iudicium.

Adhortatio ad oblitos peccatos.

Hæc audis peccator, nec expauescis? eòne causam tuam vis protrahi, vnde nulla dabitur appellatio? Interim ne tibi de Conscientiæ silentio plausum des. Horrendum enim uerò est silentium & omni clamore terribilius. Neque uerò quæ tacet modo, tacebit semper. Age nunc pro libidine & lubentiâ; vitæ commodis utere & abutere; os obstrue arguenti te Conscientiæ. Verùm dum ad vitæ scelerumque metam peruenieris, silentium soluet illa; & tum demùm sensum animi aperiet in luctus tuos. Tum uerò nequidquam ingemisces miser, tum patrocinantem Dei manum frustra exposces, tum præ mœre vndique diffuses, aculeisque vnde quaque sese ingerentibus, dolori tuo nequidquam implorabis medicinam, atque utinam dolor hic, æterni non sit prodromus, aut initium.

Si peccato commisso pungeris & ad penitentiam cum fiducia obtinenda gratia reuocaris, scias hanc vocem esse Conscientiæ.

Quintò itaque, si, quòd propitius auertat Deus, ita fors aut imbecillitas, aut etiam peruersitas tua tulerit, quisquis es Mortalis, vt mortiferi te facinoris reum sagax Conscientia inuenierit, atque in ipso scelere deprehenderit: & si tam infeliciter deprehenso manus quasi injiciat, indignitatemque facti cœperit exprobrare, contemptam sese criminetur, contemptam in se Numinis maiestatem, contemptum jus omne & fas: hæc, inquam, & similia si in mentem veniant, nullâ tamen diffidentiâ consequendæ gratiæ intermixta, quin potiùs magnâ eam obtinendi cum fiducia; certò tecum statue, Conscientiæ tibi fauentis, has voces esse: Pædagogum, inquam, non ad eò castigantis te, quàm corripientis & ad meliora reuocantis, si non dulces, amicos tamen sibilos.

Illam si sapias illud sequeris, ut tecum tibi bene sit.

Eos autem cum exaudis, si sapias sequere, neque aliâ infistas viâ. Errabis proculdubio turpissimè, si aliam persequeris, dum duceres aliâ. Idcirco è Christi consilio: *Esto consentiens aduersario tuo citò,* Math. 5. v. 25.
dum

dum es in viâ cum eo; ne fortè tradat te aduersarius Iudici. & Index tradat te Ministro. Aduersarium vocas Conscientiam, quia fortè ingrata præcipit, aut durius exorbitantem corripit: interim amicus est, & Pædagogum agit, non aduersarium. Esto itaque ei consentiens, inquit Christus, dum adhuc in viâ es, id est in vitæ ne contemptus à te, Iudicis partes, & tandem etiam carnificem agat tuo malo truculentum. Neque verò tibi persuadeas, aut blanditiis inflectendum, aut pollicitationibus demulcendum, aut tandem etiam decipiendum falsimoniis: his quidem humana circumueniri possunt iudicia, Conscientia verò numquam decipitur. Non denique manus eius facile effugies; quis enim seipsum effugiet? Quocumque te conuertis, te circumgestitas, doloris tui initium & complementum. Nullum itaque rebus perditis superest consilium, nisi vt manus des, sedusque iicias cum offensâ Conscientiâ sincerum & stabile. Denique cum eius genii sit & indolis, vt nullâ ratione sperari possit, eam in partes tuas concessuram, tuæque perfidiæ consensuram, esto tu, si sapias, consentiens aduersario tuo, ne pergat aduersari. Cum irato Deo pacem fac, vt tandem aliquando depositâ peruicaciâ, pacem obtineas & lætam & constantem, tibi que bene sit à teipso, a tua, inquam, Conscientiâ quæ dum in viâ es, partes agit vicarias Dei.

